

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-356-52>

УДК 351.86:004.9(477)

JEL Classification: H56, H83, O33

ПУСТОВІТ Олексій

ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

<https://orcid.org/0009-0001-6792-8298>

e-mail: pustovitob@gmail.com

ПРОЄКТ «БЕЗПЕЧНЕ МІСТО» ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У статті досліджено теоретичні та державно-управлінські засади функціонування проєкту «Безпечне місто» як сучасного інструменту забезпечення громадської та національної безпеки України в умовах цифрової трансформації та ускладнення безпекового середовища. Обґрунтовано, що розвиток цифрових технологій, інтелектуального відеоспостереження, інформаційно-аналітичних систем та автоматизованої обробки даних зумовлює поступову трансформацію функціонального призначення проєкту: від локального інструменту фіксації правопорушень і контролю публічного простору до інтегрованого механізму виявлення загроз, оцінювання ризиків, міжвідомчої координації та інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Теоретико-методологічною основою дослідження стали положення концепції безпеки Б. Бузана, зокрема щодо взаємозв'язку індивідуальної та державної безпеки, багаторівневого характеру безпекового середовища, а також співвідношення загроз і вразливостей. У праці Б. Бузана «Люди, держави та страх» (People, States and Fear) окремо досліджуються індивідуальна безпека, держава як об'єкт безпеки та природа загроз, що дозволяє застосувати відповідну теоретичну логіку до аналізу сучасних цифрових безпекових систем.

Визначено основні функції проєкту «Безпечне місто» у системі державного управління: моніторингову, аналітичну, превентивну, координаційну та управлінську. Обґрунтовано необхідність переходу від реактивної до превентивно-аналітичної моделі забезпечення безпеки, за якої цифрові технології використовуються не лише для фіксації вже реалізованих загроз, а й для їх раннього виявлення та зниження вразливості об'єктів безпеки.

Запропоновано авторське визначення проєкту «Безпечне місто» як інтегрованого організаційно-технологічного інструменту державного управління у сфері безпеки. Розроблено трирівневу модель його функціонування, яка охоплює безпеку людини, безпеку територіальної громади та публічного простору, а також національну безпеку держави. Визначено, що взаємодія зазначених рівнів має забезпечуватися єдиним інформаційно-аналітичним контуром, спрямованим на трансформацію отриманих даних у конкретні управлінські рішення. Наголошено на необхідності забезпечення балансу між розширенням цифрових спроможностей держави у сфері безпеки, захистом персональних даних, приватністю та дотриманням прав людини.

Ключові слова: державне управління, публічне управління, «Безпечне місто», національна безпека, громадська безпека, цифровізація, цифрові технології, безпекові загрози, вразливості, відеоспостереження, інформаційно-аналітична система, управлінські рішення, превентивне управління.

PUSTOVIT Oleksii

HEI "Open International University of Human Development "Ukraine"

THE “SAFE CITY” PROJECT AS A TOOL OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SPHERE OF ENSURING THE NATIONAL SECURITY OF UKRAINE

The article examines the theoretical and public administration foundations of the Safe City project as a modern instrument for ensuring public and national security in Ukraine amid digital transformation and an increasingly complex security environment. It is substantiated that the development of digital technologies, intelligent video surveillance, information and analytical systems, and automated data processing leads to a gradual transformation of the project's functional purpose: from a local tool for recording offenses and monitoring public spaces into an integrated mechanism for threat detection, risk assessment, interagency coordination, and information support for public management decision-making.

The theoretical and methodological framework of the study is based on Barry Buzan's security concept, particularly his ideas concerning the relationship between individual and state security, the multilevel nature of the security environment, and the interrelation between threats and vulnerabilities. Buzan's work separately addresses individual security, the state as an object of security, and the nature of threats, providing an appropriate theoretical framework for analysing contemporary digital security systems.

The main functions of the Safe City project within the public administration system are identified as monitoring, analytical, preventive, coordination, and managerial functions. The study substantiates the need for a transition from a reactive to a preventive and analytical security model, in which digital technologies are used not only to record threats that have already materialised but also to facilitate their early detection and reduce the vulnerability of security objects.

An original definition of the Safe City project as an integrated organisational and technological instrument of public administration in the security sphere is proposed. A three-level model of its functioning has been developed, encompassing individual security, the security of territorial communities and public spaces, and the national security of the state. It is determined that the interaction between these levels should be ensured through a unified information and analytical framework aimed at transforming collected data into specific management decisions. Particular attention is paid to the need to maintain a balance between expanding the state's digital capabilities in the security sphere, personal data protection, privacy, and respect for human rights.

Keywords: public administration, Safe City, national security, public security, digitalisation, digital technologies, security threats, vulnerabilities, video surveillance, information and analytical system, management decisions, preventive management.

Стаття надійшла до редакції / Received 12.07.2026
Прийнята до друку / Accepted 05.08.2026
Опубліковано / Published 27.08.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© ПУСТОВІТ Олексій

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасна трансформація безпекового середовища зумовлює необхідність перегляду традиційних підходів до організації державного управління у сфері забезпечення національної безпеки. Збройна агресія проти України, поширення гібридних загроз, диверсійна діяльність, терористичні ризики, кіберзагрози, загрози критичній інфраструктурі та необхідність оперативного реагування на надзвичайні ситуації формують принципово нові вимоги до спроможності держави виявляти, оцінювати, попереджати та нейтралізувати небезпеки. За таких умов безпека дедалі менше може розглядатися виключно як результат діяльності силових і правоохоронних структур та набуває ознак комплексного об'єкта державного управління.

Цифровізація публічного управління одночасно створює нові можливості для формування превентивної моделі забезпечення безпеки. Використання мереж відеоспостереження, автоматизованої обробки даних, геоінформаційних систем, технологій розпізнавання об'єктів, інтелектуальної відеоаналітики та інтегрованих інформаційно-аналітичних платформ поступово змінює характер взаємодії держави з безпековим середовищем. Від реагування на вже реалізовану загрозу система публічного управління отримує можливість переходити до її раннього виявлення, прогнозування ризиків та координації дій відповідних суб'єктів.

Нині особливого значення набуває розвиток проекту «Безпечне місто», який доцільно розглядати не лише як технологічний комплекс відеоспостереження або локальний інструмент забезпечення громадського порядку, а в ширшому контексті – як потенційний елемент інтегрованого механізму державного управління у сфері забезпечення національної безпеки.

Теоретичне підґрунтя такого підходу може бути сформоване на основі концепції Б. Бузана, який виходить за межі вузького військового трактування безпеки та розглядає її як складне багаторівневе явище. Важливим для цього дослідження є розмежування індивідуального та державного рівнів безпеки: Б. Бузан наголошує, що між безпекою особи та безпекою держави не існує автоматичної гармонії, а держава, забезпечуючи захист індивіда, водночас сама може виступати джерелом загроз для нього. Визначені положення набувають особливої актуальності щодо цифрових систем спостереження, функціонування яких потребує забезпечення балансу між суспільною безпекою, інтересами держави, приватністю та правами людини.

Не менш важливим є запропонований Б. Бузаном взаємозв'язок загроз і вразливостей. Дослідник виходить із того, що небезпека формується внаслідок їх поєднання, а політика безпеки може бути спрямована як на зменшення самої вразливості об'єкта, так і на запобігання або зниження рівня загроз. З позиції державного управління можемо розглядати «Безпечне місто» не тільки як засіб фіксації правопорушень, а як інструмент зниження вразливості міського та публічного простору шляхом формування інформаційної спроможності держави своєчасно ідентифікувати потенційні небезпеки та організовувати реагування на них.

Отже, актуальним науковим завданням є визначення місця проекту «Безпечне місто» в сучасному механізмі державного управління національною безпекою України, встановлення його функціонального потенціалу в умовах цифровізації та воєнних викликів, а також обґрунтування напрямів переходу від фрагментарної моделі локального відеоспостереження до інтегрованої системи безпекового управління.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичне підґрунтя дослідження становлять праці Б. Бузана, серед них «Люди, держави та страх» (People, States and Fear) у якій безпека розглядається як складне та багаторівневе явище, що не може бути зведене виключно до військового захисту держави. Особливого значення для дослідження проекту «Безпечне місто» набувають положення вченого щодо співвідношення індивідуальної та національної безпеки, держави як об'єкта безпеки, природи загроз і вразливостей та взаємозалежності різних рівнів забезпечення безпеки. Структура його дослідження прямо охоплює індивідуальну безпеку, природу держави, загрози, міжнародну систему та завершується формуванням холистичного бачення безпеки. Важливим для формування методології дослідження є також секторальний підхід Б. Бузана. У своїх працях він класифікує загрози державі за військовим, політичним, економічним та екологічним секторами, а тому виникають теоретичні передумови для дослідження «Безпечного міста» як міжсекторального інструменту, функціональне призначення якого в сучасних українських умовах виходить за межі забезпечення громадського порядку.

Зокрема, заслуговують на увагу праці таких науковців як О. Вольська, В. Дабіжа, І. Дрок, А. Загордня, І. Кирилова та Я. Коваль.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Попри значну увагу науковців до проблем цифровізації публічного управління, розвитку систем відеоспостереження, забезпечення громадської безпеки та впровадження технологій Smart City, недостатньо дослідженим залишається місце проєкту «Безпечне місто» саме в системі державного управління національною безпекою України. Потребує поглибленого обґрунтування трансформація функціонального призначення таких систем – від локального засобу відеофіксації та забезпечення громадського порядку до інтегрованого інформаційно-аналітичного інструменту виявлення загроз, зменшення вразливостей, міжвідомчої координації та прийняття управлінських рішень. Окремою невирішеною проблемою є визначення балансу між розширенням цифрових спроможностей держави у сфері безпеки та необхідністю гарантування прав людини, приватності й захисту персональних даних.

ФОРМУЛЮВАННЯ МЕТИ СТАТТІ

Метою статті є теоретичне обґрунтування місця та функціональної ролі проєкту «Безпечне місто» в системі державного управління у сфері забезпечення національної безпеки України, визначення особливостей його трансформації від локального інструменту громадської безпеки до складової інтегрованого механізму виявлення, попередження та нейтралізації сучасних безпекових загроз, а також обґрунтування пріоритетних напрямів його подальшого розвитку в умовах цифровізації та воєнних викликів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Початок впровадження технологічних рішень, які надалі стали основою функціонування платформи «Безпечне місто» як інструменту публічного управління в Україні, доцільно пов'язувати з реформуванням системи органів внутрішніх справ, започаткованим у 2014 році. Важливим нормативно-концептуальним підґрунтям цього процесу стала «Концепція першочергових заходів реформування системи Міністерства внутрішніх справ», положеннями якої передбачалося використання сучасних автоматизованих інформаційних і телекомунікаційних систем, інтерактивних ресурсів для відображення інформації про правопорушення в режимі реального часу, визначення місцезнаходження сил і засобів правоохоронних органів, а також застосування захищених засобів відеофіксації на потенційно критичних об'єктах [8].

На початковому етапі відповідні технології впроваджувалися фрагментарно та переважно як окремі інструменти забезпечення громадської безпеки і контролю публічного простору. Якісно новий етап розвитку концепції «Безпечного міста» припав на 2015–2016 роки та був безпосередньо пов'язаний із процесами децентралізації і посиленням спроможності органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення безпеки територіальних громад. Саме на муніципальному рівні, на підставі відповідних рішень міських рад Києва, Дніпра, Львова, Одеси та інших міст, почалося системне розгортання комплексів відеоспостереження, збору й обробки даних та інших цифрових інструментів моніторингу міського середовища.

Подальший розвиток цих систем засвідчив поступовий перехід від локальної муніципальної моделі «Безпечного міста» до формування інтегрованої системи загальнодержавного рівня. З 2024 року цей процес набув нового інституційного змісту, пов'язаного з інтеграцією окремих муніципальних систем відеоспостереження та аналітичної обробки інформації в єдиний інформаційно-аналітичний контур держави [6]. Поетапність впровадження «Безпечного міста» в Україні відображає трансформацію його функціонального призначення: від локального технологічного інструменту забезпечення громадського порядку до складової цифрової інфраструктури публічного управління та забезпечення безпеки.

Сучасна трансформація безпекового середовища зумовлює поступове переосмислення ролі цифрових технологій у системі державного управління. Якщо на початкових етапах розвитку концепції «Безпечне місто» її функціональне призначення переважно пов'язувалося з відеоспостереженням, фіксацією правопорушень, контролем дорожнього руху та підвищенням ефективності роботи правоохоронних органів, то в сучасних умовах можливості таких систем значно розширюються. Інтеграція камер відеоспостереження, автоматизованої аналітики, інформаційних баз даних, геоінформаційних технологій, систем оповіщення та інструментів оперативного реагування формує передумови для перетворення «Безпечного міста» на комплексну інформаційно-аналітичну платформу безпекового управління [5].

З позицій публічного управління принциповою є зміна самої логіки функціонування такої системи. Її призначення поступово переходить від суто реактивної моделі, яка передбачає фіксацію події після її виникнення, до превентивно-аналітичної моделі, орієнтованої на раннє виявлення ризиків, накопичення та аналіз безпекової інформації, координацію суб'єктів управління та підтримку прийняття управлінських рішень [7].

Відповідно таке трактування потребує відповідного теоретичного обґрунтування поняття безпеки. Методологічно продуктивним у цьому контексті є підхід Б. Бузана, відповідно до якого безпека не може бути зведена лише до військової складової. У структурі дослідження вчений послідовно аналізує індивідуальну безпеку, державу як об'єкт безпеки, природу загроз і вразливостей, міжнародний рівень та в підсумку формує холистичне бачення безпеки [1].

Представлене розуміння має особливе значення для дослідження проєкту «Безпечне місто», оскільки дозволяє відійти від спрощеного розуміння цифрового відеоспостереження як виключно правоохоронного інструменту. У межах ширшої безпекової парадигми така система може виконувати функції одночасно на декількох рівнях: забезпечення безпеки особи, захисту локального публічного простору, підвищення інституційної спроможності держави та зміцнення загальної стійкості системи національної безпеки.

Особливу теоретичну цінність має положення Б. Бузана про те, що безпеку неможливо аналізувати без визначення її референтного об'єкта, тобто без відповіді на питання, чия саме безпека забезпечується [1]. Відповідно, застосування цього положення до дослідження «Безпечного міста» дозволяє виокремити щонайменше три взаємопов'язані об'єкти: людину, територіальну громаду та державу.

На першому рівні функціонування системи пов'язане із захистом особи, її життя, здоров'я, майна та безпечних умов перебування у публічному просторі. На другому рівні йдеться про забезпечення стабільного функціонування міського середовища, транспортної, соціальної та критичної інфраструктури, громадського порядку, а також спроможності органів місцевого самоврядування та відповідних служб оперативно реагувати на небезпечні події. На третьому рівні накопичена інформація та інтегровані цифрові спроможності можуть використовуватися в ширшому контексті забезпечення державної та національної безпеки [10].

Водночас Б. Бузан застерігає від автоматичного отождолення безпеки держави та безпеки людини. У його концепції між ними не існує обов'язкової гармонії: держава є важливим постачальником безпеки, але водночас може створювати загрози для окремої людини. Для цифрових систем «Безпечного міста» це положення має фундаментальне значення, оскільки розширення можливостей відеоспостереження, розпізнавання, ідентифікації та обробки великих обсягів даних без належних правових і організаційних гарантій потенційно створює ризики надмірного втручання у приватне життя [3].

Отже, розвиток системи повинен базуватися не на необмеженому розширенні цифрового контролю, а на принципі збалансованої безпеки, за якого підвищення спроможності держави до виявлення загроз поєднується з належним нормативно-правовим регулюванням, визначенням меж доступу до інформації, встановленням відповідальності за її неправомірне використання та забезпеченням захисту персональних даних [2].

Не менш важливим для дослідження є співвідношення понять «загроза» та «вразливість». Б. Бузан наголошує, що небезпека для держави формується не лише наявністю зовнішньої або внутрішньої загрози, а її поєднанням із певною вразливістю об'єкта [1]. Відповідно, політика безпеки може рухатися двома напрямками: зменшувати вразливість або запобігати виникненню і реалізації загроз.

Саме ця логіка дозволяє по-новому визначити функціональне призначення «Безпечного міста». Його значення полягає не лише в тому, щоб реагувати на конкретне правопорушення або небезпечну подію, а й у тому, щоб знижувати вразливість публічного простору та системи управління загалом.

Таке зниження може забезпечуватися за рахунок:

- підвищення ситуаційної обізнаності органів публічної влади;
- скорочення часу між виникненням небезпечної події та реагуванням;
- об'єднання розрізнених інформаційних потоків;
- автоматизованого виявлення аномальних або потенційно небезпечних ситуацій;
- підвищення координації між органами державної влади, місцевого самоврядування, правоохоронними та екстреними службами;
- накопичення даних для подальшого прогнозування ризиків і планування безпекових заходів [9].

У державно-управлінському вимірі проєкт «Безпечне місто» доцільно розглядати як інструмент не тільки нейтралізації загроз, а й управління вразливостями [4].

Запропонований інструментарій дозволяє сформувати принципово ширший підхід до оцінювання ефективності системи. Якщо традиційна модель оцінювання орієнтується переважно на кількість установлених камер, зафіксованих правопорушень або розкритих злочинів, то сучасна модель повинна враховувати спроможність системи зменшувати часові, інформаційні, організаційні та координаційні вразливості державного управління. У цьому контексті доцільно запропонувати таку логічну модель (рис. 1):

На відміну від звичайної системи відеоспостереження, кінцевим результатом такої моделі є не сама фіксація події, а формування управлінської спроможності держави реагувати на безпекові ризики.

Важливим є і секторальний вимір досліджуваної проблеми. У праці Б. Бузана загрози державі класифікуються за військовим, політичним, економічним та екологічним секторами [1]. Саме багатовимірність загроз дозволяє пояснити, чому сучасна система «Безпечного міста» не повинна залишатися ізольованою в межах вузької сфери громадського порядку [4].

У сучасних умовах її функції потенційно можуть охоплювати декілька напрямів безпеки: громадську, транспортну, інфраструктурну, інформаційну, кібернетичну та воєнно-безпекову складові. Такий характер системи обумовлює необхідність міжвідомчої інтеграції, оскільки окремий орган публічної влади об'єктивно не здатний одноосібно реалізувати весь спектр відповідних функцій.

Отже, «Безпечне місто» доцільно розглядати не як окрему технологію, а як організаційно-технологічний механізм державного управління, у межах якого цифрові інструменти забезпечують інформаційну основу для прийняття та реалізації управлінських рішень.

Рис. 1. Модель управління загрозами та вразливостями

Джерело: складено автором

У цьому аспекті можна виокремити п'ять основних функцій проєкту «Безпечне місто» в системі державного управління національною безпекою:

Таблиця 1

Виокремлення основних функцій проєкту «Безпечне місто»

Функція	Зміст
Моніторингова	безперервне отримання інформації про стан безпекового середовища;
Аналітична	обробка, зіставлення та інтерпретація даних;
Превентивна	раннє виявлення загроз та потенційно небезпечних ситуацій;
Координаційна	інформаційне забезпечення взаємодії органів влади та спеціальних служб;
Управлінська	підтримка прийняття оперативних і стратегічних рішень.

Джерело: розроблено автором на основі [1].

На основі запропонованого підходу можемо виокремити кілька послідовних етапів еволюції концепції «Безпечне місто».

Таблиця 2

Основні етапи еволюції концепції «Безпечне місто»

Етапи еволюції	Основні положення
Перший етап – технологічний	Основним призначенням системи є встановлення технічних засобів спостереження та фіксації подій.
Другий етап – правоохоронний	Відеоспостереження інтегрується у діяльність правоохоронних органів і використовується для встановлення обставин правопорушень, пошуку осіб, транспортних засобів та отримання доказової інформації.
Третій етап – інформаційно-аналітичний.	На цьому рівні відбувається інтеграція різних джерел даних, автоматизація їх обробки та застосування аналітичних алгоритмів.
Четвертий етап – управлінський.	Система перетворюється на інструмент інформаційного забезпечення прийняття рішень органами публічної влади.
П'ятий етап – безпеково-інтеграційний	«Безпечне місто» стає частиною ширшого механізму забезпечення національної безпеки та стійкості держави.

Джерело: складено автором

Саме перехід до останнього етапу є найбільш важливим з позицій сучасного державного управління.

На представленій основі пропонуємо таке узагальнене авторське визначення: Проєкт «Безпечне місто» – це інтегрований організаційно-технологічний інструмент державного управління у сфері безпеки, що на основі збору, інтеграції, обробки та аналізу інформації забезпечує виявлення загроз і вразливостей, підтримку прийняття управлінських рішень, міжвідомчу координацію та своєчасне реагування з метою забезпечення безпеки людини, публічного простору і держави.

На основі викладеного доцільно запропонувати трирівневу модель функціонування проєкту «Безпечне місто» в системі національної безпеки (рис. 2)

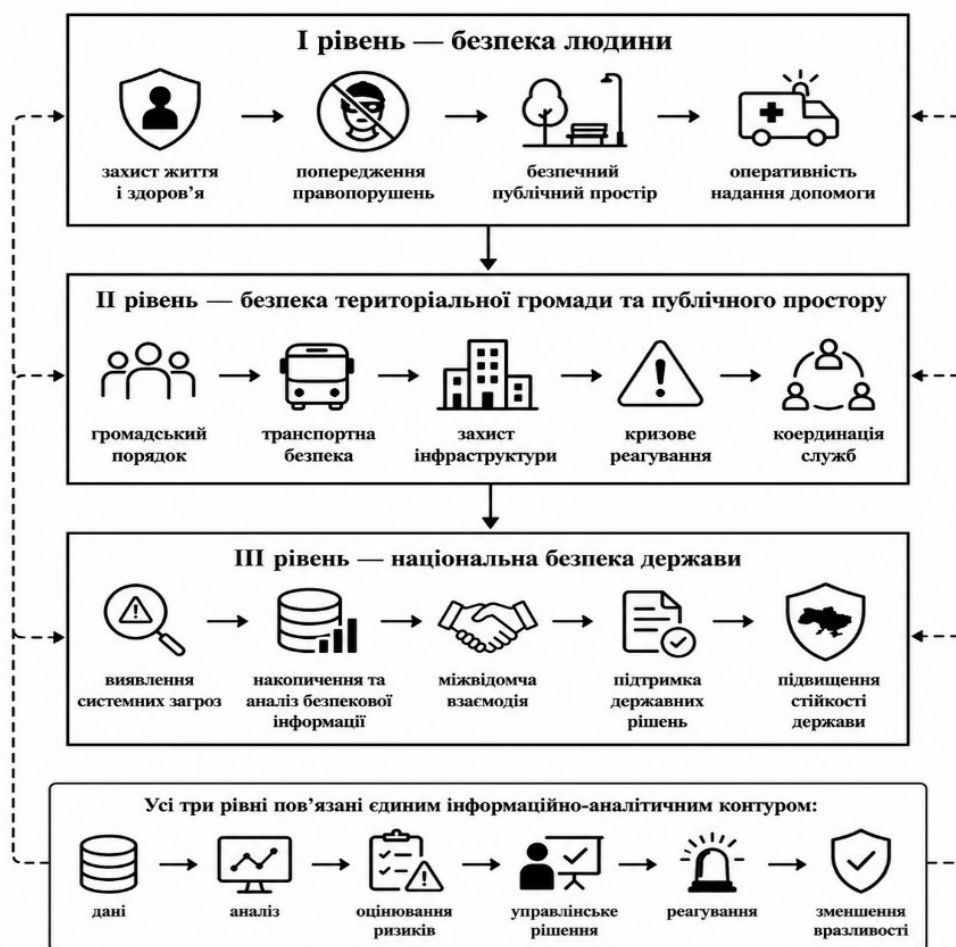

Рис. 2. Трирівнева модель функціонування проєкту «Безпечне місто» в системі національної безпеки
Джерело: складено автором

Запропонований підхід полягає у переосмисленні проєкту «Безпечне місто» з позицій державного управління: від локальної системи цифрового спостереження – до інтегрованого механізму управління загрозами та вразливостями на рівнях людини, територіальної громади і держави.

При цьому принципово важливо, що така трансформація не повинна ототожнюватися із простим збільшенням кількості технічних засобів спостереження. Ефективність сучасної системи визначається насамперед рівнем інтеграції даних, якістю аналітичної обробки, швидкістю інформаційного обміну, здатністю забезпечити міжвідомчу взаємодію та трансформувати отриману інформацію у конкретне управлінське рішення.

Зазначений підхід кореспондує із ширшим баченням безпеки Б. Бузана [1]. Особливо показовим є його положення про те, що адекватна політика безпеки повинна працювати одночасно і з безпосередніми загрозами, і з причинами та умовами, які роблять об'єкт вразливим. Саме тому «Безпечне місто» може розглядатися як перспективний інструмент переходу від ситуативної моделі реагування до ризик-орієнтованого та превентивного державного управління у сфері безпеки [12].

Однак розширення функцій цифрових систем спостереження одночасно породжує новий комплекс управлінських проблем [13]. До них належать фрагментарність інформаційних систем, різні стандарти їх технічної сумісності, розподіл повноважень між суб'єктами, нормативне визначення доступу до даних, забезпечення кіберзахисту, збереження інформації, персональна відповідальність посадових осіб та необхідність гарантування прав людини. Тому подальший розвиток проєкту «Безпечне місто» потребує формування не тільки технологічної, а насамперед інституційної моделі управління, яка має передбачати чітке визначення суб'єктів, їх функцій, рівнів доступу до інформації, механізмів взаємодії та відповідальності [11].

У цьому контексті можна запропонувати загальну архітектуру управління, що зображена на рис. 3.

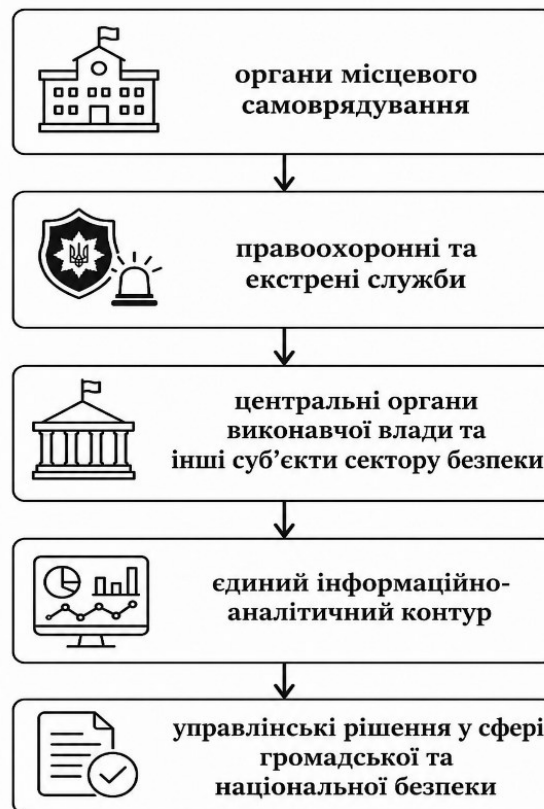

Рис. 2. Архітектура управління проєктом «Безпечне місто» в системі забезпечення національної безпеки
Джерело: складено автором

Отже, основною тенденцією розвитку проєкту «Безпечне місто» має стати інтеграція трьох складових – технологічної, інформаційно-аналітичної та державно-управлінської. Лише за умови їх поєднання цифрова система спостереження набуває ознак повноцінного інструменту публічного управління у сфері національної безпеки.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження засвідчило, що в умовах цифрової трансформації публічного управління та ускладнення безпекового середовища проєкт «Безпечне місто» поступово виходить за межі традиційного розуміння локальної системи відеоспостереження та набуває ознак комплексного інструменту державного управління у сфері забезпечення громадської та національної безпеки. Його функціональне призначення полягає не лише у фіксації правопорушень і контролі публічного простору, а й у формуванні інформаційно-аналітичної основи для своєчасного виявлення загроз, оцінювання ризиків, координації діяльності уповноважених суб'єктів та прийняття управлінських рішень.

Застосування теоретичних положень Б. Бузана дозволило розглянути безпеку як багаторівневе та комплексне явище і визначити місце проєкту «Безпечне місто» у взаємозв'язку безпеки людини, публічного простору та держави. Важливим для дослідження стало положення про взаємозалежність загроз і вразливостей, відповідно до якого ефективна безпекова політика має бути спрямована не лише на нейтралізацію наявних загроз, але й на зниження вразливості об'єктів, щодо яких вони виникають. У такому контексті функціонування проєкту «Безпечне місто» може бути спрямоване на зменшення інформаційних, організаційних, координаційних та часових вразливостей системи публічного управління.

Обґрунтовано, що сучасний етап розвитку проєкту характеризується поступовим переходом від реактивної до превентивно-аналітичної моделі забезпечення безпеки. За такого підходу цифрові технології мають забезпечувати не тільки фіксацію вже реалізованої загрози, а й раннє виявлення потенційно небезпечних ситуацій, накопичення та систематизацію безпекової інформації, оцінювання ризиків, інформаційне забезпечення міжвідомчої взаємодії та підтримку оперативних і стратегічних управлінських рішень.

У результаті дослідження запропоновано авторський підхід до визначення проєкту «Безпечне місто» як інтегрованого організаційно-технологічного інструменту державного управління у сфері безпеки, що на основі збору, інтеграції, обробки та аналізу інформації забезпечує виявлення загроз і вразливостей, підтримку

прийняття управлінських рішень, міжвідомчу координацію та своєчасне реагування з метою забезпечення безпеки людини, публічного простору і держави.

Запропоновано тривірневу модель функціонування проєкту «Безпечне місто» в системі національної безпеки. Зазначених рівнів забезпечується через єдиний інформаційно-аналітичний контур, у межах якого відбувається послідовна трансформація первинних даних у безпекову інформацію, її аналіз та оцінювання ризиків, формування управлінського рішення, організація реагування і, як результат, зниження рівня вразливості відповідного об'єкта безпеки.

Визначено, що подальший розвиток проєкту «Безпечне місто» потребує інтеграції технологічної, інформаційно-аналітичної та державно-управлінської складових. При цьому ефективність системи не повинна оцінюватися виключно кількістю встановлених технічних засобів спостереження. Визначальними показниками мають стати швидкість виявлення та передачі інформації про загрозу, якість її аналітичної обробки, оперативність реагування, рівень міжвідомчої взаємодії та здатність системи забезпечувати органи публічної влади інформацією, необхідною для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Водночас розширення цифрових спроможностей держави у сфері безпеки потребує дотримання балансу між суспільними та державними безпековими інтересами, з одного боку, і гарантуванням прав та свобод людини – з іншого. Тому розвиток проєкту «Безпечне місто» має супроводжуватися удосконаленням нормативно-правового регулювання використання та обміну даними, визначенням повноважень і відповідальності суб'єктів системи, забезпеченням кіберзахисту, захисту персональних даних і недопущенням необґрунтованого втручання у приватне життя.

Отже, проєкт «Безпечне місто» в сучасних умовах доцільно розглядати як перспективний елемент формування інтегрованої системи безпекового управління, що забезпечує взаємозв'язок локального, територіального та загальнодержавного рівнів.

Перспективи подальших наукових розвідок у даному напрямі полягають у дослідженні інституційного та нормативно-правового механізмів функціонування проєкту «Безпечне місто» в Україні; визначенні оптимальної моделі розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування, центральними органами виконавчої влади, правоохоронними та іншими суб'єктами сектору безпеки; розробленні критеріїв оцінювання ефективності цифрових безпекових систем; дослідженні можливостей застосування штучного інтелекту та прогностичної аналітики для раннього виявлення безпекових ризиків. Окремого наукового опрацювання потребує формування єдиного інформаційно-аналітичного контуру проєкту «Безпечне місто» та визначення його місця в системі забезпечення національної безпеки України з урахуванням необхідності одночасного забезпечення технологічної ефективності, інформаційної та кібербезпеки, захисту персональних даних і дотримання прав людини.

Література

1. Buzan B. *People, States and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Brighton: Wheatsheaf Books, 1983. 262 p.
2. Koval Ya., Zahorodnia A. Institutional framework for public administration in the world trade system: globalization context and socio-economic challenges. *Public Administration and Law Review*. 2025. Issue 2(22). Pp. 26-36. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2025-2-26-36>
3. Вольська О.М. Модель демократичного врядування в системі соціального розвитку міста. *Наукові перспективи*. № 1(55). 2025. С.113-121. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1\(55\)-113-121](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1(55)-113-121)
4. Дабіжа В. В. Розвиток соціальної політики держави в проєктах «Безпечне місто». *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2026. №3. С. 68-72. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2026-3-11>
5. Дрок І. С. Система «Безпечне місто» як інструмент контролю за дотриманням законодавства на транспорті. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. № 2. С. 244–249.
6. Міська цільова програма «Безпечне місто»: Ситуаційний командний центр та обробка даних. Цифрова екосистема DREAM. Профіль проєкту м. Запоріжжя, 2025.
7. Охріменко А. В. Інструменти публічного управління: інноваційний підхід. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*, № 2, 2025. С. 11-14. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-2-2>
8. Про питання реформування органів внутрішніх справ України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 1118-р. URL: <https://archive.khpg.org/police-reform/library/rozporядzhennya-kmu-v-d-22.10.2014-1118-r-schodo-pitannya-reform>
9. Проєктування та розгортання телекомунікаційних рішень під ключ для «Безпечного міста»: технічний огляд оператора зв'язку «Датагруп». Київ, 2022. 12 с.
10. Публічне управління та національна безпека. За заг. редакцією В.Ф. Залужного. Навчальний посібник. Прага: Publishing house Education and Science s.r.o., 2025. 209 с. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/27879/1/Posib.pdf>
11. Пустовіт О. Б. Передумови та цілі впровадження проєктів «Безпечне місто» на державному рівні. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2026. №3. С. 187-191. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2026-3-35>

12. Пустовіт О.Б. Крилова І.І. Обґрунтування запровадження проєктів «Безпечне місто» на державному рівні в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. № 11. 2023. С. 126–131. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.11.126>

13. Сабурова Г. Б. Основні напрями розвитку системи публічного управління в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. Вип. 21. 2021. С. 23–27. DOI: <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2021.21.5>

References

1. Buzan, B. (1983). *People, States and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Brighton: Wheatsheaf Books, 262 p. [in English].
2. Koval, Ya., & Zahorodnia, A. (2025). Institutional framework for public administration in the world trade system: Globalization context and socio-economic challenges. *Public Administration and Law Review*, 2(22), 26–36. <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2025-2-26-36> [in English].
3. Volska, O. M. (2025). Model demokratychnoho vriaduvannia v systemi sotsialnoho rozvytku mista [Model of democratic governance in the system of social development of the city]. *Naukovi perspektyvy*, 1(55), 113–121. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1\(55\)-113-121](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-1(55)-113-121) [in Ukrainian].
4. Dabizha, V. V. (2026). Rozvytok sotsialnoi polityky derzhavy v proiektakh «Bezpechne misto» [Development of the state social policy in Safe City projects]. *Aktualni problemy innovatsiinoi ekonomiky ta prava*, 3, 68–72. <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2026-3-11> [in Ukrainian].
5. Drok, I. S. (2025). Systema «Bezpechne misto» yak instrument kontroliu za dotrymanniam zakonodavstva na transporti [The Safe City system as an instrument for monitoring compliance with transport legislation]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, 2, 244–249. [in Ukrainian].
6. Miska tsilova prohrama «Bezpechne misto»: Sytuatsiinyi komandnyi tsentr ta obrobka danykh [City target programme “Safe City”: Situational command centre and data processing]. (2025). *Tsyfrova ekosystema DREAM, Zaporizhzhia*. [in Ukrainian].
7. Okhrimenko, A. V. (2025). Instrumenty publichnoho upravlinnia: innovatsiinyi pidkhid [Public administration tools: An innovative approach]. *Aktualni problemy innovatsiinoi ekonomiky ta prava*, 2, 11–14. <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-2-2> [in Ukrainian].
8. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2014). Pytannia reformuvannia orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrainy [Issues of reforming the internal affairs bodies of Ukraine]: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22 zhovtnia 2014 r. No. 1118-r [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 22, 2014 No. 1118-r]. *Ofitsiinyi visnyk Ukrainy*, 96, Art. 2767. <https://archive.khpg.org/police-reform/library/rozporiadzhennya-kmu-v-d-22.10.2014-1118-r-schodo-pitannya-reform> [in Ukrainian].
9. Proiektuvannia ta rozghortannia telekomunikatsiinykh rishen pid kliuch dlia «Bezpechnoho mista»: tekhnichniy ohliad operatora zviazku «Datagroup» [Design and deployment of turnkey telecommunications solutions for Safe City: Technical review by the Datagroup telecommunications operator]. (2022). Kyiv, 12 p. [in Ukrainian].
10. Zaluzhnyi, V. F. (Ed.). (2025). *Publichne upravlinnia ta natsionalna bezpeka* [Public administration and national security]: navchalnyi posibnyk [Textbook]. Prague: Publishing House Education and Science s.r.o., 209 p. <http://repositc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/27879/1/Posib.pdf> [in Ukrainian].
11. Pustovit, O. B. (2026). Peredumovy ta tsili vprovadzhennia proiektiv «Bezpechne misto» na derzhavnomu rivni [Prerequisites and objectives for implementing Safe City projects at the state level]. *Aktualni problemy innovatsiinoi ekonomiky ta prava*, 3, 187–191. <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2026-3-35> [in Ukrainian].
12. Pustovit, O. B., & Krylova, I. I. (2023). Obgruntuвання запровадження проєктів «Безпечне місто» на державному рівні в Україні [Justification for the implementation of Safe City projects at the state level in Ukraine]. *Інвестиції: практика та досвід*, 11, 126–131. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2023.11.126> [in Ukrainian].
13. Saburova, H. B. (2021). Osnovni napriamy rozvytku systemy publichnoho upravlinnia v Ukraini [Main directions of development of the public administration system in Ukraine]. *Publichne upravlinnia i administruvannia v Ukraini*, 21, 23–27. <https://doi.org/10.32843/pma2663-5240-2021.21.5> [in Ukrainian].